

- ७) सौंदर्यदृष्टी बरोबर ——— हे हस्तकलेच महत्त्वाचं लक्षण ठरतं.
 अ) परिणामकारकता ब) अनुभव संपन्नता
 क) उपयुक्तता ड) ध्येयनिष्ठता
- ८) कलांची निर्मिती ही प्रामुख्याने ——— साठी केली जाते.
 अ) संयुक्तते ब) जीवनासक्ती
 क) भावना मुक्ती ड) आशय अभिव्यक्ती
- ९) सामाजिक संदेश देणारे पथनाट्य किंवा जाहिरातीसाठी केलेल्या गाणं याला
 ——— कला म्हणतात.
 अ) उपयोजित ब) आयोजित
 क) परजीवी ड) परावलंबी
- १०) माती दगड धातू ही ——— माध्यम आहेत.
 अ) संगीत कलेची ब) शिल्पकलेची
 क) नाट्यकलेची ड) नृत्य कलेची
- ११) ——— ही प्रत्येक कलेचा प्राण आहे.
 अ) प्रकाशित आवृत्ती ब) स्वेच्छा निवृत्ती
 क) स्वयं स्फूर्ती ड) परोपकारवृत्ति
- १२) ——— कलेचा आस्वाद घेण्यासाठी दृक, श्राव्य आणि शब्दार्थ या तिन्ही
 जाणिवे समृद्ध असणे आवश्यक आहे.
 अ) चित्र ब) रंग
 क) शिल्प ड) नृत्य

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) नाट्यकला
 ब) नृत्यकला
 क) दृकश्राव्य कला
 ड) हस्तकला
 इ) अभिरुची
 ई) अनुभव

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) ललित कलांमधील अंतर बंधाविषयी माहिती लिहा.
 ब) नृत्य आणि सौष्टव या विषयी माहिती लिहा.
 क) पहाणं आणि निरीक्षण करणे यामधील फरक स्पष्ट करा.
 ड) दृककलांच्या मूल घटकांविषयी लिहा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
समाज आणि कलांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
लोककला आणि शास्त्रीय कला यामधील फरक स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६

Elements of Theatre & Play Production Process (230124102)

वार, दिनांक: सोमवार, २०-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ रिकाम्या जागा भरा.

१२

- १) ज्या ठिकाणी पात्रांसाठी वेषभूषा, मेकअप आणि केसांची रचना केली जाते, त्याला ---- म्हणतात.
अ) ड्रेसिंग रूम/मेकअप रूम ब) ग्रीन रूम
क) प्रोसेनियम ड) ऑडिटोरियम
- २) एखाद्या नाटकाचे 'सत्यनिष्ठ' (Authentic) वातावरण, इतिहास आणि समाज यांचा अभ्यास करून देखावा तयार करण्याचे काम ---- करतो.
अ) सेट डिझायनर (Set Designer)
ब) साउंड डिझायनर
क) प्रॉपर्टी मास्टर
ड) दिग्दर्शक
- ३) नाटकातील कथानकातील 'उद्देश' किंवा 'नाट्यमय रहस्य' उघड करण्याच्या क्रियेला ---- म्हणतात.
अ) इंट्रोडक्शन ब) ब्लॉकिंग
क) रेझोल्यूशन ड) रिव्हिलेशन
- ४) नाट्य निर्मिती प्रक्रियेत, कलाकार संहिता वाचून (Books Open) जी पहिली तालीम घेतात, तिला ---- म्हणतात.
अ) ड्रेस रीहर्सल
ब) ब्लॉकिंग रीहर्सल
क) टेबल रीडिंग (Table Reading)
ड) टेक रीहर्सल
- ५) नाटकातील पात्राच्या 'मनुष्याच्या स्वभावाचे चित्रण' आणि त्याचे नैतिक गुण हे नाट्यकलेच्या ---- घटकाशी संबंधित आहे.
अ) कथानक ब) दृश्यात्मकता
क) पात्र (Character) ड) संगीत

- ६) रंगमंचाच्या दोन्ही बाजूंचे भाग, जिथे कलाकार प्रवेश करण्यापूर्वी किंवा वस्तू ठेवल्या जातात, त्यांना ——— म्हणतात.
 अ) विंगज
 ब) डाउनस्टेज
 क) एप्रन
 ड) फ्लाय स्पेस
- ७) नाट्य निर्मिती प्रक्रियेत, प्रयोगादरम्यान पात्रांना बोलण्याची किंवा कृती करण्याची सूचना देणाऱ्या अदृश्य व्यक्तीला (ज्याने रंगमंचाच्या बाजूला बसून सूचना वाचायच्या) ——— म्हणतात.
 अ) दिग्दर्शक
 ब) प्रॉम्प्टर (Prompter)
 क) मंच व्यवस्थापक
 ड) सहाय्यक अभिनेता
- ८) प्रोसेनियम स्टेजमध्ये, रंगमंचाच्या चौकटीच्या वरचा भाग (ज्यामध्ये पडदे आणि उपकरणे लपविलेले असतात) याला ——— म्हणतात.
 अ) फ्लाय स्पेस
 ब) एप्रन
 क) विंगज
 ड) अपस्टेज
- ९) कलाकाराने आपल्या शरीराची भाषा, हावभाव आणि मुद्रा वापरून विना-संवाद अभिनय करण्याच्या तंत्राला ——— म्हणतात.
 अ) इम्प्रोव्हायझेशन
 ब) मायमिंग
 क) टेक्स्ट रीडिंग
 ड) सॉलिलोकी
- १०) जुन्या ग्रीक नाटकांमध्ये, जे कलाकारांसोबत सामूहिक गायन व भाष्य करायचे, त्या समूहाला ——— म्हणतात.
 अ) पात्र
 ब) प्रॉप्स
 क) दिग्दर्शक
 ड) कोरस
- ११) नाटकाची संहिता वाचताना, 'SD' (Stage Direction) ने दर्शविलेले विधान ——— दर्शवते.
 अ) प्रकाश योजना आणि ध्वनी
 ब) रंगमंचावरील पात्राची हालचाल किंवा कृती
 क) पात्राचे संवाद
 ड) नाटकाचा सारांश
- १२) ज्या रंगमंचावर प्रेक्षक तीन बाजूंनी बसलेले असतात आणि अभिनय क्षेत्र प्रेक्षकांमध्ये ढकलले असते, त्या रंगमंचाच्या प्रकाराला ——— म्हणतात.
 अ) ब्लॉक बॉक्स थिएटर
 ब) अरेना स्टेज
 क) थ्रस्ट स्टेज
 ड) प्रोसेनियम स्टेज

- प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- अ) मंचवस्तू
 ब) रंगसूचना
 क) प्रकाशसाधने
 ड) स्केल मॉडेल
 इ) नाट्य निर्मिती
 ई) दिग्दर्शन
- प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) नेपथ्यकाराची जबाबदारी लिहा.
 ब) रंगमंचाचे विविध भाग आकृतीसह स्पष्ट करा.
 क) नाटकासाठी तंत्रज्ञाचे कार्य स्पष्ट करा.
 ड) रंगभूषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) नाट्य निर्मिती प्रक्रियेतील तांत्रिक तालमीचे महत्त्व आणि प्रक्रियेचे वर्णन करा.
- किंवा**
- ब) नाटकातील कथानकाची रचना स्पष्ट करा. कथानक कोणत्या टप्प्यांमध्ये विकसित होते आणि प्रत्येक टप्प्याचे महत्त्व विशद करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न १२
- नाट्य निर्मिती प्रक्रियेचे तीन मुख्य टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा.

- ७) कैशिकी ही वृत्ती ——— निगडित वृत्ती आहे.
 अ) कौशिक ऋषींशी ब) केसांशी
 क) नृत्याशी ड) भाराशी
- ८) ——— हा नंदिकेश्वरांनी लिहिलेला ग्रंथ आहे.
 अ) नाट्यदर्पण ब) अभिनय दर्पण
 क) नाट्यशास्त्र ड) काव्यशास्त्र
- ९) सिंहगडाची कथा ——— रसाने व्यक्त होते.
 अ) शांत ब) अद्भुत
 क) वीर ड) हास्य
- १०) नायकांचे स्वभाव गुणधर्मानुसार ——— भेद सांगितले आहेत.
 अ) १६ ब) ०८
 क) ०४ ड) ०२
- ११) अलंकार, आभूषणे हे ——— अभिनयात मोडतात.
 अ) भारी ब) शाब्दिक
 क) आहार्य ड) आंगिक
- १२) नाट्यधर्मी अभिनय म्हणजे ———.
 अ) विचित्र अभिनय करणे ब) मंचावर येऊन अभिनय करणे
 क) शैलीदार अभिनय ड) परधर्मी होऊन केलेला अभिनय

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) भवभूती
 ब) महावीर चरित्
 क) कालिदास
 ड) शूद्रक
 इ) नायक
 ई) अष्ट नायिका

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) लोकधर्मी आणि नाट्यधर्मी अभिनयाबद्दल माहिती लिहा.
 ब) नायकाचे प्रकार लिहा.
 क) दशरूपकातील भाण, इहामृग, समावकार, प्रहसन हया रूपकांची माहिती लिहा.
 ड) मंडप रचना याविषयी माहिती सविस्तर लिहा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) भरतमुनींच्या रससिद्धांताविषयी लिहा.
ब) संस्कृत नाट्यसृष्टी विशद करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
कालिदासांच्या नाटकांविषयी लिहा.

- ७) संशोधन पद्धती या विषयाची जननी म्हणून ---- ला मान्यता आहे.
 अ) एकत्रीकरण ब) विखंडन
 क) ऊर्ध्वपातन ड) समूहिकरण
- ८) स्वतंत्र, मध्यवर्ती आणि आश्रीत हे कशाचे प्रकार आहेत?
 अ) प्रबंध ब) चर
 क) संशोधन ड) विचार
- ९) अमूर्त सिद्धांत आणि मूर्त तथ्ये यांना जोडणारा दुवा म्हणजे ----.
 अ) गृहितक ब) सैद्धांतिक
 क) विचार ड) गृहीतकृत्य
- १०) संशोधकाकडून काय अपेक्षित असते?
 अ) ठराविक विषयातील उपलब्ध साहित्याचा अभ्यास
 ब) नवीन तंत्र आणि नियमांचा विकास करणे
 क) इतरांनी दिलेल्या सूचनांचा कल्पनांचा योग्य विचार करून मतप्रवाह बनवणे
 ड) विषयातील समस्यांचे मूल्यमापन करणे
- ११) जनगणना ही कोणत्या संशोधनाचा भाग आहे?
 अ) प्रकरण अभ्यास ब) विकासात्मक
 क) सर्वेक्षणात्मक ड) प्रायोगिक
- १२) एखाद्या अभ्यासकाने जनगणनेचा सविस्तर अभ्यास करून मांडलेली लेखी मते काय म्हणून ओळखली जातात?
 अ) शोधनिबंध ब) लेख
 क) प्रबंध ड) संशोधन अहवाल

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) संशोधन प्रस्ताव
 ब) विषयाची निवड
 क) प्रबंध आणि शोध निबंध
 ड) संशोधन प्रक्रियेमधील मार्गदर्शक
 इ) संशोधनाचा दर्जा
 ई) संशोधन प्रक्रियेमधील आर्थिक संयोजन

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) व्याकरण आणि शुद्धलेखन ह्यांचे संशोधनातील स्थान काय असते?
 ब) कलाक्षेत्रामध्ये संशोधन करताना कोणकोणत्या पायऱ्यांचा अवलंब केला जातो आणि त्यांचे महत्त्व ह्या विषयी सविस्तर चर्चा करा.

- क) 'संशोधन ही एक सामाजीक जबाबदारी आहे.' ह्या संज्ञेचे विवेचन करा.
ड) प्रबंध लिखाणातील "करु नयेत" अशा गोष्टींची माहिती सांगा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) 'नाट्यक्षेत्रातील संशोधनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) संशोधन करताना कोणकोणत्या पायऱ्यांचा अवलंब केला जातो आणि त्यांचे महत्त्व ह्या विषयी सविस्तर चर्चा करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
नाट्यक्षेत्र संशोधनातील नैतिकता आणि अनैतिकता ह्यांचे सोदाहरण परिणाम स्पष्ट करा.

- ७) द टू मेनेकमी हे रोमन नाटककार ——— चे नाटक आहे.
 अ) अरिस्टोफनिझ ब) टेरेन्स
 क) प्लॉटस ड) शेक्सपियर
- ८) नाट्याची जननी म्हणजे ——— होय.
 अ) शक्ती ब) वृत्ती
 क) रूपक ड) रस
- ९) ——— रंगभूमीवर पहिला नट आणण्याचे श्रेय थेप्सीसला दिले जाते.
 अ) रोमन ब) मराठी
 क) अमेरिकन ड) ग्रीक
- १०) ——— हे नाटक शेक्सपियर यांचे आहे.
 अ) मॅकबेथ ब) स्वप्नवासवदत्ता
 क) द मेड ऑफ अँड्रॉस ड) मृच्छकटिक
- ११) ——— हे नाटक भवभूती यांचे आहे.
 अ) उत्तर रामचरित ब) विक्रमोवर्षिय
 क) स्वप्नवासवदत्ता ड) मॅकबेथ
- १२) शेक्सपियरच्या नाटकांची ——— गटात विभागणी केली जाते.
 अ) दोन ब) चार
 क) सहा ड) तीन

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) भाण रूपक
 ब) काबुकीचा चतुरस्त्र नट
 क) ग्रीक नाटककार इस्कीलस
 ड) रोमन नाट्यगृह
 इ) आरभट्टी वृत्ती
 ई) नाटक रूपक

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) एलिझाबेथ कालीन रंगभूमीवरील प्रकाशयोजना व वेशभूषा यांविषयी सविस्तर चर्चा करा.
 ब) नो नाट्याची वैशिष्ट्ये सविस्तरपणे लिहा.
 क) शेक्सपियरच्या नाटकांची वैशिष्ट्ये सविस्तरपणे वर्णन करा.
 ड) ग्रीक नाटकांची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) रोमन रंगभूमीचा असतं कशाप्रकारे झाला?
किंवा
- ब) एलिझाबेथकालीन रंगभूमी विषयी माहिती सांगून हॅम्लेट नाटकाचे सविस्तर वर्णन करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- ग्रीक रंगभूमी विषयी सविस्तर चर्चा करा व नाटककार अरिस्टोफनिझ व मिनॅंडर यांचे कार्य सविस्तरपणे मांडा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
Marathi Theatre (230124202)

वार, दिनांक : शनिवार, १८-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.** १२
- १) भारतीय कलापरंपरेतील ——— ही महत्त्वपूर्ण कला मानली जाते.
अ) नाटक ब) नर्तक
क) वाद्य ड) कुंजविहारी
- २) दशावतार हा ——— प्रकार कर्नाटकातून कोकणात आला.
अ) संगीत ब) नृत्य प्रकार
क) लोकनाट्य ड) चित्रकला
- ३) कालिदासांच्या ——— या नाटकाच्या पहिल्या चार अंकांचा अनुवाद किल्रोस्करांनी केला.
अ) कांचनगडची मोहना ब) घराबाहेर
क) विद्याहरण ड) शाकुंतल
- ४) ——— ते ——— हा कालखंड म्हणजे व्यावसायिक मराठी रंगभूमीच्या इतिहासातील सुवर्णयुग मानले जाते.
अ) १८७५ ते १८९५ ब) १८८५ ते १९२०
क) १८५० ते १९४० ड) १९२० ते १९५०
- ५) आधुनिक मराठी रंगभूमीचा उदय ——— साली झाला.
अ) १७६५ ब) १८६५
क) १८४३ ड) १८४५
- ६) गोविंद बल्लाळ देवल यांचे ——— हे नाटक आहे.
अ) झुंजारराव ब) पुण्यप्रभाव
क) मतीविकार ड) वाडा चिरेबंदी

- ७) — हे नाटक श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर यांचे आहे.
 अ) वधूपरीक्षा ब) विद्याहरण
 क) मृच्छकटिक ड) विषवृक्षाची छाया
- ८) — हे नाटक कृष्णाजी प्रभाकर खाडिलकर यांचे आहे.
 अ) झुंझारराव ब) मतिविकार
 क) कांचनगडची मोहना ड) महंत
- ९) विष्णुदास भावे आपल्या नाटकांना — म्हणत.
 अ) आधुनिक नाटक ब) ऐतिहासिक नाटक
 क) पौराणिक नाटक ड) विभागीय नाटक
- १०) मामा वरेरकर यांनी — साली कुंजविहार हे नाटक लिहिले.
 अ) १९०५ ब) १९०६
 क) १९०७ ड) १९०८
- ११) प्रल्हाद केशव अत्रे यांच्या 'घराबाहेर' या संगीत नाटकाचा प्रयोग २० ऑक्टोबर — रोजी पुण्याच्या विजयानंद नाटयगृहात झाला.
 अ) १९३२ ब) १९३३
 क) १९३४ ड) १९३५
- १२) — हे नाटक वि.वा. शिरवाडकर यांचे आहे.
 अ) पुण्यप्रभाव ब) वहिनी
 क) वाडा चिरेबंदी ड) महंत

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) गोविंद देवल यांच्या नाटकांची नावे
 ब) नाटक — 'एकच प्याला'
 क) नाटक — शांतता कोर्ट चालू आहे
 ड) नाटक — महनिर्वाण
 इ) विष्णुदास भावे यांचे संगीत नाटक
 ई) सतीश आळेकरांची पृथगात्मता

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) व्यावसायिक मराठी रंगभूमीवरील संगीत नाटकाचा उदय कशाप्रकारे झाला, हे सविस्तरपणे लिहा.
 ब) विजय तेंडुलकर यांची नाटय लेखनाची प्रायोगिकता मांडा.
 क) श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकर यांचे व्यावसायिक मराठी रंगभूमीवरील कार्य वर्णन करा.
 ड) महेश एलकुंचवार यांच्या 'पार्टी' या नाटकाविषयी चर्चा करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) व्यावसायिक मराठी रंगभूमीचा इतिहास सांगून नाटककारांची नावे लिहा.
ब) तंजावरी नाटकाविषयी माहिती लिहा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- प्रायोगिक मराठी रंगभूमीचा इतिहास सांगून नाटककार महेश एलकुंचवार यांचे प्रायोगिक मराठी रंगभूमीवरील योगदान सविस्तरपणे मांडा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र - II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
Direction (230124206)

वार, दिनांक: मंगळवार, २१-०४-२०२६
वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) दिग्दर्शक 'सेंट्रल इमेज' चा वापर नाटकाच्या ---- ला एकत्रित करण्यासाठी करतो.
 - अ) संगीत आणि प्रकाश
 - ब) कलाकारांचे करार
 - क) फक्त पात्रांचे नाव
 - ड) नेपथ्य आणि अभिनय, तसेच एकूण संकल्पना
- २) दिग्दर्शक धक्का दर्शवण्यासाठी, अचानक मोठा आवाज आणि ---- चा वापर करतो.
 - अ) मंद संवाद
 - ब) संतुलित हालचाली
 - क) दीर्घकाळ चालणारे संगीत
 - ड) अचानक अंधार किंवा तेजस्वी प्रकाश
- ३) एखाद्या दृश्यात भावनिक तणाव तयार करण्यासाठी, दिग्दर्शक दोन पात्रांमधील शारीरिक ---- वाढवतो.
 - अ) पार्श्वभूमीची शांतता
 - ब) शारीरिक जवळीक आणि तीव्र संवाद
 - क) अंतर
 - ड) वेषभूषा
- ४) दिग्दर्शनाच्या भाषेत, 'क्यू' म्हणजे तांत्रिक बदलांसाठी स्टेज मॅनेजरला दिलेले ----.

अ) संकेत किंवा सूचना	ब) रंगमंचाचे नाव
क) चेक	ड) अंतिम वेतन

- प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार) १२
- अ) हुकुमशह दिग्दर्शक
 ब) तालीम मास्तर
 क) सर्जशील दिग्दर्शक
 ड) लेखक दिग्दर्शक
 इ) नट दिग्दर्शक
 ई) तंत्रज्ञ दिग्दर्शक
- प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२
- अ) पहिल्या प्रयोगानंतर झाल्यानंतर दिग्दर्शकाची भूमिका संपते की तो अजूनही सहभागी असतो, स्पष्ट करा.
 ब) दिग्दर्शकाने नाटकात वापरलेल्या प्रतीकांचा प्रेक्षक त्यांच्या अनुभवानुसार कसा अर्थ लावतात?
 क) एकाच वेळी अनेक पात्रांचा समावेश असलेल्या दृश्याचे दिग्दर्शन करताना काय काळजी घ्यावी?
 ड) नाटकातील वेळेचे बदल किंवा स्थळांचे बदल दर्शवण्यासाठी तांत्रिक घटक कसे वापरले जातात?
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) नाटकाच्या शेवटी प्रेक्षकांना विचार करण्यास प्रवृत्त करण्यासाठी दिग्दर्शक कोणती साधने वापरतो?
- किंवा
- ब) नाट्य दिग्दर्शनात सांस्कृतिक संवेदनशीलता राखण्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
- एका यशस्वी नाट्य दिग्दर्शनाचे मापन केवळ व्यावसायिक समिकरणे पाहून करावे की कलात्मक मूल्य पाहून, तुमचे मत मांडा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:

मार्च/एप्रिल - २०२६

Asthetics of Classical Indian Theatre (230124303)

वार, दिनांक: सोमवार, २०-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) ——— वृत्ती हा संघर्षहीन मनाचा नाटकातील अभिनय अविष्कार मानला जातो.

अ) भारती	ब) कैसीकी
क) आरभटी	ड) सात्वती
- २) ——— या रूपकाची रचना नाटक आणि प्रकरण या दोन रूपकांच्या संकरातून झाली.

अ) गती	ब) रस
क) नाटिका	ड) अलंकार
- ३) विष्णू हे ——— या रसाचे दैवत आहे.

अ) हास्य	ब) शृंगार
क) वीर	ड) भयानक
- ४) भयानक रसाचा स्थायीभाव ——— हा आहे.

अ) हास्य	ब) भय
क) काळजी	ड) तिरस्कार
- ५) भरतमुनींनी नाटयगृहाचे एकूण ——— भेद सांगितलेले आहेत.

अ) दोन	ब) तीन
क) चार	ड) पाच
- ६) आधिकारीक आणि ——— असे दोन प्रकारचे इतिवृत्त असते.

अ) प्रासंगिक	ब) तात्पुरते
क) कायमस्वरूपी	ड) यापैकी नाही

- ७) रसांचे वर्णन भरतमुनींनी नाटयशास्त्राच्या — या अध्यायात केलेले आहे.
 अ) दुसऱ्या ब) चौथ्या
 क) सहाव्या ड) आठव्या
- ८) अंगीक अभिनयात रंगमंचावरील प्रदक्षिणेलाच — म्हटले जाते.
 अ) अलंकार ब) शृंगार
 क) परिक्रमा ड) गती
- ९) आहार्य अभिनायातील — या प्रकारात शरीर सुशोभित करणाऱ्या सर्व बाबींचा समावेश होतो.
 अ) वेशभूषा ब) रंगभूषा
 क) नेपथ्य ड) अलंकार
- १०) चतुसस्त्र मंडपातील रंगशीर्ष — हस्त लांबीचे आणि — हस्त रुंदीचे असत.
 अ) चार व आठ ब) चार व सहा
 क) आठ व सात ड) आठ व आठ
- ११) रंगमंचावर शैलीबद्ध चालणे म्हणजे — होय.
 अ) गती ब) वृत्ती
 क) रस ड) रूपक
- १२) शरीर, मुखजन्य व चेष्टाकृत हे — या अभिनयाचे तीन प्रकार पडतात.
 अ) अंगिक ब) वाचिक
 क) सात्विक ड) आहार्य

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) रौद्र रस
 ब) त्र्यस्त्र नाटयगृहाची माहिती व आकृती
 क) वाचिक अभिनयासंबंधी रंगसूचना
 ड) भयानक रस
 इ) आहार्य अभिनयातील 'पुस्त' हा प्रकार
 ई) आरभटी वृत्ती

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) रस म्हणजे काय हे सांगून करुण रसाबद्दल माहिती लिहा.
 ब) विकृष्ट मध्यम नाटयगृहाची माहिती आकृतीसह स्पष्ट करा.
 क) अंगीक अभिनयातील आसन स्थिती व शयन स्थिती स्पष्ट करा.
 ड) आहार्य अभिनयातील 'अंगरचना' हा प्रकार स्पष्ट करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) वृत्ती म्हणजे काय हे सांगून वृत्तीचे चार प्रकार सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- ब) अभिनय म्हणजे काय हे सांगून अभिनयाचा 'अंगीक अभिनय' हा प्रकार सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२
- भरतमुनीप्रणित नाटयशास्त्र या ग्रंथातील नाटयाची उत्पत्ती सविस्तरपणे मांडा.

- ५) जयवंत दळवी यांच्या 'हमीदाबाईची कोठी' या नाटकातील 'हमीदाबाई' हे पात्र — या विषयाचे प्रतिनिधित्व करते.
 अ) पौराणिक कथा
 ब) समाजातील दुर्लक्षित स्त्रिया आणि त्यांची आर्थिक विवशता
 क) राजकीय भ्रष्टाचार
 ड) स्त्री शिक्षणाचे महत्त्व
- ६) वसंत कानेटकर यांच्या 'रायगडाला जेव्हा जाग येते' या नाटकाचे स्वरूप — या विषयावर आधारित आहे.
 अ) ऐतिहासिक व्यक्तिरेखांमधील भावनिक संघर्ष
 ब) पुणेरी जीवनशैली
 क) अति-नैसर्गिक घटना
 ड) सामाजिक समस्या
- ७) १९७० च्या दशकात, पुणे-आधारित प्रायोगिक रंगभूमीवर, थिएटर अॅकॅडमी या संस्थेने — या नाटकाचे वादग्रस्त सादरीकरण केले.
 अ) नटसम्राट
 ब) हमीदाबाईची कोठी
 क) घाशीराम कोतवाल
 ड) अश्रूची झाली फुले
- ८) पु. ल. देशपांडे यांचे 'तीन पैशाचा तमाशा' हे नाटक — या नाट्यप्रवाहाचे उत्कृष्ट उदाहरण मानले जाते.
 अ) गंभीर वास्तववाद
 ब) सिम्बॉलिझम
 क) फार्स (Farce) आणि विडंबनात्मक कॉमेडी
 ड) एपिक थिएटर
- ९) १९६०-७० च्या दशकात, विजय तेंडुलकरांच्या अनेक नाटकांनी मराठी रंगभूमीवर — या घटकाचे आगमन केले.
 अ) शुद्ध संस्कृतप्रचुर संवाद
 ब) अत्याधुनिक तांत्रिक सेट
 क) कच्ची भाषा, हिंसा आणि लैंगिकता
 ड) अतिनैसर्गिक संवाद आणि सेट
- १०) विजय तेंडुलकरांचे वादग्रस्त नाटक 'सखाराम बाईडर' (१९७२) या नाटकाचा विषय — या मुद्यावर आधारित आहे.
 अ) स्त्रियांचे लैंगिक शोषण आणि पुरुषी वर्चस्व
 ब) ग्रामीण भागातील विकास प्रकल्प
 क) गांधीवादी अहिंसा
 ड) ऐतिहासिक शौर्य गाथा

- ११) महेश एलकुंचवार यांच्या 'वाडा चिरेबंदी' (१९७८) या नाटकाची थीम ----
या विषयाभोवती केंद्रित आहे.
अ) सामाजिक क्रांती आणि मार्क्सवाद
ब) ग्रामीण राजकारण आणि सत्तासंघर्ष
क) शहरातील कामगारांचे जीवन
ड) एका संयुक्त कुटुंबाचे विघटन आणि मानसिक ताण
- १२) सतीश आळेकर यांच्या 'महानिर्वाण' (१९७४) या नाटकाची शैली ---- या
नाट्यप्रवाहांजवळ जाणारी आहे, ज्यात जीवन आणि मृत्यूची निरर्थकता
दाखवली आहे.
अ) ऐतिहासिक
ब) ननाट्य आणि विडंबन
क) संगीतिका
ड) वास्तववादी

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) वसंत कानेटकर यांचा व्यावसायिक रंगभूमीवरील 'भावोत्कट' वास्तववाद.
ब) 'पुरुष' (जयवंत दळवी) मधील स्त्री-पुरुष संबंधांचे विश्लेषण.
क) चि. त्र्यं. खानोलकर यांचे 'नवनाट्य' आणि प्रतीकात्मकता.
ड) महेश एलकुंचवार यांचा 'वाडा' नाटकातील आत्मशोधाचा प्रवास.
इ) विजय तेंडुलकरांचा नवनाट्याला दिलेला क्रूर वास्तववादाचा आयाम.
ई) 'एक शून्य बाजीराव' (१९६९) आणि अस्तित्ववादी तत्त्वज्ञान.

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) सतीश आळेकर यांच्या 'महानिर्वाण' मध्ये 'मृत्यू' या गंभीर विषयाला विनोद
आणि अॅबसर्डिझमचा स्पर्श देऊन काय साधले आहे?
ब) 'घाशीराम कोतवाल' या नाटकातील 'नाना फडणवीस' हे पात्र कोणत्या
राजकीय आणि सामाजिक भ्रष्टाचाराचे प्रतिनिधित्व करते?
क) जयवंत दळवींच्या 'संध्याछाया' आणि 'हमीदाबाईची कोठी' या नाटकांतून
समाजातील उपेक्षित वर्गाबद्दलचे त्यांचे दृष्टिकोन कसे स्पष्ट होतात?
ड) पु. ल. देशपांडे यांच्या 'तीन पैशाचा तमाशा' या नाटकाचे मराठी रंगभूमीवरील
महत्त्व काय आहे?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

- अ) नवनाट्य प्रवाह म्हणजे काय? १९६०-८० या काळात नवनाट्याचा उदय
कशामुळे झाला आणि या प्रवाहाने मराठी नाट्यकलेत कोणते मूलभूत
भावनात्मक, वैचारिक आणि सादरीकरणाचे बदल घडवून आणले, हे सविस्तर
स्पष्ट करा.
ब) १९६०-८० या दशकात मराठी रंगभूमीवर स्त्री-पात्रांच्या भूमिकेत झालेले
क्रांतिकारी बदल सविस्तर मांडा. तेंडुलकर, दळवी आणि एलकुंचवार यांच्या
नाटकातील स्त्री-पात्रांचे विश्लेषण करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१२

प्रायोगिक नाट्य आणि व्यावसायिक नाट्य या दोन प्रवाहांची १९६०-८० च्या दशकातील भूमिका आणि उद्दिष्ट्ये यांची तुलना करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र - III) (नवीन) (NEP CBCS) Examination:

मार्च/एप्रिल – २०२६

Marathi Playwriters 1980- 2000 (230124307)

वार, दिनांक: बुधवार, २२-०४-२०२६

कमाल गुण: ६०

वेळ: सकाळी ११:०० ते ०१:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) शेवटच्या बिभत्साचे गाणे हया दीर्घाकाचे लेखक ----.
- अ) पु. ल. देशपांडे ब) जयंत पवार
क) पुरुषोत्तम दारव्हेकर ड) मामा वरेरकर
- २) सत्यशोधक हया नाटकाचे नाटककार ----.
- अ) गो. पु. देशपांडे ब) मधुकर तोरडमल
क) वसंता आचरेकर ड) विजय तेंडुलकर
- ३) हेरॉल्ड पिंटर यांची "द डंब वेटर" ही नाट्यकृती मराठीमध्ये 'सुपारी' या नावाने ---- यांनी अनुवादित केले.
- अ) सतीश आळेकर ब) मधुकर तोरडमल
क) पु. ल. देशपांडे ड) वि. वा. शिरवाडकर
- ४) 'पिढीजात' नाटकाचे लेखक ----.
- अ) जयंत पवार ब) महेश एलकुंचवार
क) जयवंत दळवी ड) सतीश आळेकर
- ५) ---- हे जयवंत दळवी यांचे प्रसिद्ध नाटक आहे.
- अ) चूक भूल ब) संध्या छाया
क) चौकट राजा ड) संज्या छाया
- ६) ---- ही महेश एलकुंचवार यांची गाजलेली एकांकिका आहे.
- अ) सुलतान ब) सम्राट
क) वगसम्राट ड) बादशाह
- ७) ग्रँड रिडक्शन सेल या नाटकाचे लेखक ----.
- अ) पुरुषोत्तम दारव्हेकर ब) शं. ना. नवरे
क) पु. ल. देशपांडे ड) गो. ब. देवल

- ८) महेश एलकुंचवार यांचे ——— हे महत्त्वाचे नाट्य लिखाण आहे.
 अ) अश्रुंची झाली फुले ब) जळीत कांड
 क) वासनाकांड ड) थोतांड
- ९) वास्तुपुरुष ही ——— यांची नाट्यकृती आहे.
 अ) मधुकर तोरडमल ब) हेमंत एदलाबादकर
 क) महेश एलकुंचवार ड) विल्यम शेक्सपियर
- १०) ——— ही आळेकरांची नाट्यकृती आहे.
 अ) महापुरुष ब) मिकी आणि मेमसाब
 क) बडीबेगम ड) सर्वदूर
- ११) अखेरचा सवाल हे ——— यांचे प्रसिद्ध नाटक आहे.
 अ) जयंत पवार ब) मधुकर तोरडमल
 क) महेश एलकुंचवार ड) सतीश आळेकर
- १२) चाणक्य विष्णूगुप्त या नाट्यकृतीचे लेखक ———.
 अ) विजय तेंडुलकर ब) विष्णू वामन शिरवाडकर
 क) गो. पु. देशपांडे ड) आचार्य अत्रे

प्र.२ टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) सुपारी
 ब) उध्वस्त धर्मशाळा
 क) पुरुष
 ड) एक दिवस मठाकडे
 इ) ठकीशी संवाद
 ई) वाडा चिरेबंदी मधील पात्र रचना

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) सतीश आळेकर यांच्या नाटकातील समस्या सुत्रण याविषयी लिहा.
 ब) मराठी रंगभूमी समोरील आव्हाने स्पष्ट करा.
 क) जयंत पावार यांच्या लेखन शैली विषयी लिहा.
 ड) नाटककार मधुकर तोरडमल यांच्या नाट्य शैलीतील वेगळेपण सिद्ध करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक)

१२

- अ) महेश एलकुंचवार यांच्या नाट्यत्रयी विषयी लिहा.
 किंवा
 ब) नाटककार शंकर नारायण यांच्या नाटकांविषयी लिहा.

प्र.५ जयवंत दळवी यांच्या नाट्यसृष्टीचा आढावा घ्या.

१२

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

एम.ए. (Dramatics) (सत्र – IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल – २०२६
Indian Play writes (230124401)

वार, दिनांक: गुरुवार, १६-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

१२

- १) "हजारो लोकांचे आयुष्य उद्ध्वस्त करणारी माणसे आज समाजात आहेत. त्यांचे मारेकरी होण्यास मला आवडेल." असे कोण म्हणाले?
अ) विजय तेंडुलकर ब) गिरीश कर्नाड
क) प्रबोधनकार ठाकरे ड) कुमार केतकर
- २) 'उजाडलं ---- पण सूर्य कुठे आहे?' हया नाटकाचे व्यावसायिक रंगभूमीवरचे नाव ----.
अ) लाल सलाम ब) वारणेचा वाघ
क) अंधारात मढूठ काळा बैल ड) शोभायात्रा
- ३) प्रहसनाला व्यावसायिक रंगभूमीवर गांभीर्याने आणणारे लेखक ----.
अ) विजया मेहता ब) शफाअत खान
क) केदार शिंदे ड) दादा कोंडके
- ४) जयशंकर प्रसाद हयांचे पहिले राजकीय नाटक ----.
अ) राज्य ब) श्रीराज्य
क) राज्यश्री ड) राजा
- ५) रक्त कल्याण हे ---- नाटक आहे.
अ) रूपांतरित ब) भाषांतर
क) संयुक्तिक ड) प्रतीकात्मक
- ६) अनुस्वार, निक्षेप आणि अनुनासिक ही ---- आहेत.
अ) चिन्हे पात्रे ब) व्याकरणातील चिन्हे
क) पात्रे ड) चित्रे

- ७) आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील नाटक अनुवाद प्रकल्पासाठी कोणी काम केले?
अ) सआदत हसन मंटो क) बी व्ही कारंथ
- ८) छायावादी कवी-लेखक म्हणून ---- यांना ओळखले जाते.
अ) जयशंकर प्रसाद ब) हरिवंशराय बच्चन
क) गिरीश कर्नाड ड) पार्वतीनंदन त्रिपाठी
- ९) भारतेंदू हरिश्चंद्र हयांनी प्रामुख्याने ---- भाषेत लिखाण केले.
अ) उर्दू ब) ब्रिजभाषा
क) संस्कृत ड) पारशी
- १०) 'ययाती' हया सुप्रसिद्ध नाटकाचे लेखक ----.
अ) कुसुमाग्रज ब) वि. स. खांडेकर
क) गिरीश कर्नाड ड) सतीश आळेकर
- ११) भारत - पाकिस्तान फाळणी वर आधारित लेखन करणारे लेखक
अ) भीष्म सहानी ब) बलराज सहानी
क) सदानंद नाडकर्णी ड) मोहन राकेश
- १२) ध्रुवस्वामिनी या नाटकाचे लेखक ----.
अ) सतीश आळेकर ब) विजय तेंडुलकर
क) जयशंकर प्रसाद ड) अगस्ती सात्त्वती

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

१२

- अ) भीष्म साहनी हयांच्या साहित्यिक योगदानाबद्दल लिहा.
ब) महापूर नाटकातील पात्ररचनेची वैशिष्ट्ये सांगा.
क) 'अंधेर नगरी' नाटकातील संघर्ष यावर टिपणी लिहा.
ड) शफाअत खान हयांच्या लिखाणाविषयी चर्चा करा.
इ) घाशीराम कोतवाल नाटकातील पात्रांचे मनोविश्लेषण करा.
ई) भारतेंदु हरीषचंद्र हयांच्या लेखन कार्याचा आढावा घ्या.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) आषाढ का एक दिन हया नाटकाच्या नाट्यांशाविषयी चर्चा करा.
ब) ठकीशी संवाद नाटकाचे विवेचन करा.
क) तेंडुलकरांच्या यांच्या नाटकांविषयी लिहा.
ड) गिरीष कर्नाड यांच्या नाटकांविषयी चर्चा करा.

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) मोहन राकेश यांच्या नाट्य लेखन शैलीचे सोदाहरण विवेचन करा.
ब) चिंतामणी खानोलकर ह्यांच्या नाट्यलिखाणाचा आढावा घ्या.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
भारतीय रंगभूमी वरील नाट्यसाहित्यातील वैविध्यावर सविस्तर चर्चा करा.

- ७) चेहरा समोरुन पाहिल्यास सर्व उभ्याकटीबंधांची ——— समान असते.
 अ) लांबी ब) उंची
 क) रुंदी ड) खोली
- ८) विद्युत शक्ती मोजण्याचे ——— हे माप आहे.
 अ) वॉट ब) मंदक
 क) ओहम ड) डिमर
- ९) नेपथ्यभूमीला लागून असलेल्या समान आकाराच्या भागास ——— म्हणतात.
 अ) रंगशीर्ष ब) रंगपिठ
 क) समांतर पट्टा ड) यापैकी नाही
- १०) ——— या रसाला फिकट मोरपंखी रंग पोषक ठरतो.
 अ) हास्य ब) अद्भुद
 क) रौद्र ड) श्रृंगार
- ११) क्रेप, दाढीमिश्या हे ——— या रंगभूषेची उदाहरणे आहेत.
 अ) आभासी रंगभूषा ब) रेषारूप रंगभूषा
 क) त्रिपरिमेत रंगभूषा ड) यापैकी नाही
- १२) विद्युत उपकरणांची जोडणी करणाऱ्या ——— पद्धती आहेत.
 अ) २ ब) ४
 क) ३ ड) ५

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

१२

- अ) त्रस्त नाट्यगृह—माहिती व आकृती
 ब) दृश्यबंध आयोजन – तिरपी रेषा
 क) वेशभूषा आयोजनासाठीची ऐतिहासिक वास्तवता
 ड) कपाळाच्या विविध प्रकारांसाठी केल्या जाणाऱ्या रंगभूषेची तीन उदाहरणे
 इ) अभिनय क्षेत्रदीप
 ई) पावसाचा आवाज

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

१२

- अ) नाट्यनिर्मितीतील दृश्यबंधांचे कार्य सविस्तरपणे मांडा.
 ब) रंगभूषेसाठी आवश्यक चेहऱ्याची मांडणी व रचना आडव्या व उभ्या कटिबंधांसहित स्पष्ट करा.
 क) मंदकाच्या प्रकारांपैकी इलेक्ट्रॉनिक मंदक हा प्रकार स्पष्ट करा.
 ड) प्रकाशाचे परावर्तन म्हणजे काय?

- प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
अ) रंगभूषेचे महत्त्व सांगून आभासी व रेषारूप रंगभूषेविषयी सविस्तरपणे लिहा.
किंवा
ब) मंदक म्हणजे काय हे सांगून मंदकाचे चार प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२
नाट्यनिर्मितीतील दृश्यबंधाचे महत्त्व व कार्य सविस्तरपणे मुद्देसुद सोडवा.

Seat No.	
----------	--

Set P

एम.ए. (Dramatics) (सत्र - IV) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा:
मार्च/एप्रिल - २०२६
Theatre Criticism (230124405)

वार, दिनांक: मंगळवार, २१-०४-२०२६
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२
- १) — निर्माण झाल्यानंतर तिच्यावर रसिकांचा अधिकार असतो.
अ) कलाकृती ब) समिक्षा
क) संशोधन ड) कलावंत
- २) समीक्षकाच्या — कलाकृतीचं मुल्यांकन होत.
अ) निर्णयामुळे ब) बुध्यांकामुळे
क) धाडसामुळे ड) कौतुकामुळे
- ३) समीक्षकाला विविध — भान असावे लागते.
अ) भाषांचे ब) नाटकांचे
क) माणसांचे ड) कलागांचे
- ४) एखाद्या विशिष्ट नाटकाच्या संहितेची समिक्षा — म्हणून ओळखली जाते.
अ) साहित्य समिक्षा ब) वाङ्मयीन समिक्षा
क) अभ्यासू समिक्षा ड) यापैकी नाही
- ५) समीक्षक हा कलाक्षेत्रातील — असतो.
अ) ज्ञानी ब) संशोधक
क) गुरु ड) जेष्ठ
- ६) प्रयोगशैलीच्या संदर्भातही समिक्षकांमध्ये — विचार संभवतो.
अ) छेदात्मक ब) प्रतिकात्मक
क) संवेदनात्मक ड) निष्क्रिय
- ७) — विचार लक्ष्य मानून प्रयोगांचा विचार करणे समिक्षकांकडून अपेक्षित असते.
अ) लेखकाच्या शैलीचा ब) समीक्षकाच्या मानसिकतेचा
क) दिग्दर्शकाच्या शैलीचा ड) प्रेक्षकांच्या मानसिकतेचा

- प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२
- अ) प्रायोगिक रंगभूमीवरील समिक्षकांची जबाबदारी यावर विस्तृत लिहा.
- ब) वि. भा. देशपांडे यांची समिक्षा हया विषयावर लिहा.
- प्र.५ विस्तृत उत्तर लिहा. १२
- वाडा चिरेबंदी नाटकाचे समिक्षण करा.